

ප්‍රවාහන ව්‍යාපෘති සුදානම් කිරීමේ පහසුකම් ව්‍යාපෘතියේ - උතුරු කොළඹ වරාය සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් සිදු කරනු ලබන ශක්‍යතා අධ්‍යයනය සඳහා උපදේශන සේවා ව්‍යාපෘතිය - 2024

ප්‍රවාහන ව්‍යාපෘති සුදානම් කිරීමේ පහසුකම් ව්‍යාපෘතියේ - උතුරු කොළඹ වරාය සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් සිදු කරනු ලබන ශක්‍යතා අධ්‍යයනය සඳහා උපදේශන සේවා ව්‍යාපෘතිය 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව අතර 2016 ඔක්තෝබර් 28 දින එළඹි අංක 3425-එස්ආර්අයි (එස්එල්) දරන ණය ගිවිසුමේ 2.09 වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත වාර්තා කළයුතු යැයි මා සලකන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, අරමුණු, අරමුදල් යෙදවීම හා කාලය

ණය ගිවිසුම අනුව, වරාය, නාවික හා ගුවන් සේවා අමාත්‍යාංශය ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරවීමේ නියෝජිතායතනය වන අතර ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නියෝජිතායතනය වේ. ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ වනුයේ ප්‍රමුඛතා ප්‍රවාහන ව්‍යාපෘතිවල සුදානම් වැඩිදියුණු කිරීම වන අතර ණය ගිවිසුමේ ව්‍යාපෘති පරිපාලන අත්පොතට අනුව ජාතික වරාය ප්‍රධාන සැලැස්ම අනුගමනය කරමින් වරාය පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා සුදානම් වීමට ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියට සහාය වේ.

උතුරු කොළඹ වරාය සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් සිදු කරනු ලබන ශක්‍යතා අධ්‍යයනය යන නමින් ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියේ සංරචකයක් යටතේ ව්‍යාපෘතියේ ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක කෙරේ.

ණය ගිවිසුම අනුව, ව්‍යාපෘතියේ ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රු.මිලියන 729.65 කට සමාන වූ එ.ජ.ඩො. මිලියන 5 ක් වන අතර එයින් රු.මිලියන 643.77 කට සමාන වූ එ.ජ.ඩො. මිලියන 4.42 ක් ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව විසින් මූල්‍යකරණය කිරීමට එකඟ වී තිබුණි. ඉතිරි මුදල වන රු. මිලියන 84.64 ක් ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් මූල්‍යකරණය කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය එහි කටයුතු 2020 පෙබරවාරි 24 වන දින ආරම්භ කර 2021 මැයි 23 වන දින වන විට අවසන් කිරීමට නියමිතව තිබුණි. කෙසේවෙතත්, ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු අවසන් කරන දිනය 2023 මැයි 31 දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණි.

1.3 මතය

2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වියදම් ප්‍රකාශය සහ එහි මුදල් ප්‍රවාහය ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.4 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ජර්මිනිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විසින් විගණනය සිදුකරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ කළමනාකරණයේ සහ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය පරීක්ෂා කිරීම සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුවෙන් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස ව්‍යාපෘතියේ අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

මාගේ විගණනය තුළදී හඳුනාගත් වැදගත් විගණන සොයාගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුණු පිළිබඳව පාලනය කරනු ලබන පාර්ශවයන් දැනුවත් කරන ලදී.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

2.1 ගිණුම්කරණ අඩපාඩු

ගිණුම්කරණ අඩපාඩුව / විගණන නිරීක්ෂණය	මුදල රු.	කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම	විගණකගේ නිර්දේශය
ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 21 හි 39 (ඇ) ඡේදය අනුව, අනිඋද්ධමනකාරී ආර්ථිකයක් නොවන ව්‍යවහාර මුදලක්	3,170,065.72	ලබන වසරේ සිට අදාළ හෙළිදරව් කිරීම් සිදුකිරීමට එකඟ වේ.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අනුව මූල්‍ය

ක්‍රියාකාරී ව්‍යවහාර මුදලක් ලෙස ඇති අස්ථිත්වයක ප්‍රතිඵල සහ මූල්‍ය තත්ත්වය වෙනත් ඉදිරිපත් කිරීමේ ව්‍යවහාර මුදලකට පරිවර්තනය කළ යුතු අතර පැන නැගුණු සියලු විනිමය වෙනස්කම් වෙනත් විස්තීර්ණ ආදායම තුළ හඳුනාගත යුතු වුවද, A/C 191 උප ලෙජරයේ රු.3,170,065.72 ක විනිමය හුවමාරු වෙනස්කම් 2024 වර්ෂය තුළදී ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ අත්තිකාරම් ගිණුමෙහි හඳුනාගෙන ඇත.

ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතු බව.

2.2 නීතිරීති හා රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම

නීතිරීති රෙගුලාසි යොමුව	හා අනුකූල නොවීම වලට නිරීක්ෂණය	/ විගණන කළමනාකරණයේ දැක්වීම	අදහස් විගණකගේ නිර්දේශය
ව්‍යාපෘතියේ තාක්ෂණික උපකාරක ගිවිසුමේ පරිච්ඡේදයේ (විශේෂ 4.01 වගන්තිය)	ණය ගැනුම්කරු විසින් ණය ගිවිසුම සහ ව්‍යාපෘති ගිවිසුම් සඳහා වන 5 වන උපලේඛනයේ දක්වා ඇති සියලුම බැඳීම් ඉටු කිරීමට හෝ ඉටු කිරීමට වග බලා ගත යුතුය. ඒ අනුව, 2016 ඔක්තෝබර් 28 දිනැති ණය අංක 3425 SRI (SF) හි 5 වන උපලේඛනයේ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ විධිවිධාන සහ ව්‍යාපෘති පරිපාලන අත්පොතෙහි සමස්ත ව්‍යාපෘති සැලැස්ම අනුව උතුරු කොළඹ වරාය සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් සිදු කරනු ලබන ශක්‍යතා අධ්‍යයනය සඳහා උපදේශන සේවා ව්‍යාපෘතිය සහ එහි සවිස්තරාත්මක ඉංජිනේරු කටයුතු 2020 වසරේ 2 වන කාර්තුව වන විට අවසන් කිරීමට සැලසුම් කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය ප්‍රමාද කිරීම හේතුවෙන් 2020 පෙබරවාරි 24 වන දින කොන්ත්‍රාත්තුව ප්‍රදානය කරන ලදී. ඒ අනුව, උතුරු කොළඹ වරාය සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් සිදු කරනු ලබන ශක්‍යතා අධ්‍යයනය සඳහා උපදේශන සේවා ව්‍යාපෘතිය සඳහා කොන්ත්‍රාත්තුව AECOM Infrastructure & Environment UK Limited වෙත GBP මිලියන 0.85, ඇ.එ.ජ. ඩොලර්	ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය (SLPA) සහ AECOM Infrastructure & Environment UK Limited අතර ඇති උපදේශන සේවා ගිවිසුමට අනුව, උපදේශකවරයා විසින් උතුරු කොළඹ වරාය (CNP) සංවර්ධනය සඳහා වන ශක්‍යතා අධ්‍යයනය සම්පූර්ණ කර ඇත. තවද, උපදේශකවරයා විසින් වෙරළ සංරක්ෂණ සහ වෙරළ සම්පත් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව (CC & CRMD) විසින් නිකුත් කරන ලද යොමු කිරීමේ විෂය ක්ෂේත්‍රය (ToR) අනුව සියලුම මූලික තත්ත්වයන් තක්සේරු කරමින්, සියලුම පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් පාරිසරික බලපෑම් ඇගයීම් (EIA) අධ්‍යයනය ද සම්පූර්ණ කරන ලද අතර පාරිසරික බලපෑම් ඇගයීම් වාර්තාව මහජන විමසීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා නිකුත් කර ඇත. උපදේශන සේවාවේ යොමු කිරීමේ විෂය ක්ෂේත්‍රයට අනුව, මහජන	ගැටළු වහාම විසඳා ගත යුතු අතර තවදුරටත් ප්‍රමාදයකින් තොරව පාරිසරික බලපෑම් ඇගයීම් වාර්තාව ඉදිරිපත් කිරීමට පියවර ගත යුතු බව.

මිලියන 2.03 සහ රු. මිලියන 66.17 ක සම්පූර්ණ ඇගයීම් සහ සාකච්ඡා කරන ලද කොන්ත්‍රාත් මිලකට 2020 පෙබරවාරි 24 දින ලබා දුන් අතර එය එදින සිට මාස 15ක් ඇතුළත අවසන් කිරීමට නියමිතව තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, සැලසුම් කළ පරිදි 2021 මැයි 23 වන දින වන විට කොන්ත්‍රාත්තුව අවසන් කර නොතිබුණු අතර 2023 මැයි 31 දින දක්වා දීර්ඝ කරන ලදී. අවසාන පාරිසරික බලපෑම් ඇගයීම් වාර්තාව මහජන විමසීම් සඳහා වෙරළ සංරක්ෂණ සහ වෙරළ සම්පත් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යොමු කර ඇත. පාරිසරික පදනම (ඇපකර) සමාගම (Environmental Foundation (Guarantee) Limited) සහ පරිසර යුක්ති කේන්ද්‍රය (Centre for Environment Justice (Guarantee) Limited) වාර්තාව සලකා බලා 2024 පෙබරවාරි 10 දින අදහස් නිකුත් කරන ලදී. 2025 මාර්තු 14 දිනැති ලිපි අංක NP/EIA/21/55 දරන යෝජිත උතුරු කොළඹ වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සඳහා මහජන විමසීම පිළිබඳ අදහස් සඳහා ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය ප්‍රතිචාර දක්වා, තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව (ව්‍යාපෘති අත්පොතෙහි උපග්‍රන්ථ 5 හි 14 වගන්තිය අනුව) වෙත යවා ඇත. රජයේ සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ අදහස් සමාලෝචනය කිරීමෙන් සති 2 කට පසුව ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ අවසන් වාර්තාව සම්පූර්ණ කළ යුතු වුවද, 2025 මැයි 31 දින දක්වාම සංශෝධිත පාරිසරික බලපෑම් ඇගයීම් වාර්තාව නිකුත් කර නොතිබුණි.

විමසීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා පාරිසරික බලපෑම් ඇගයීම් වාර්තාව නිකුත් කිරීමත් සමඟ උපදේශකයාගේ කාර්යය අවසන් විය. පසුව, ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය විසින් සියලුම මහජන විමසීම් සමාලෝචනය කර, එම අදහස් පාරිසරික බලපෑම් ඇගයීම් වාර්තාවට ඇතුළත් කර සමාලෝචනය සඳහා වෙරළ සංරක්ෂණ සහ වෙරළ සම්පත් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යවන ලදී. ඒ අනුව, වෙරළ සංරක්ෂණ සහ වෙරළ සම්පත් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මෙම කරුණ අවසන් කිරීම සඳහා 2025.06.20 වන දින සියලුම පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු (TEC) රැස්වීමක් පැවැත්වීමට නියමිතව ඇත.